

Uitvoeringsprogramma Wet inburgering

Dit uitvoeringsprogramma laat zien hoe we aan de slag gaan met de uitvoering van de Wet inburgering. Deze wet gaat in op 1 januari 2022 en vervangt de huidige Wet inburgering. Onze gemeente krijgt de regie over de uitvoering van de inburgering.

INLEIDING

De nieuwe Wet inburgering treedt in op 1 januari 2022 en vervangt de huidige Wet inburgering. Met de komst van de nieuwe wet verandert onze rol.

De gemeente krijgt de regie over de uitvoering van de inburgering.

De statushouder blijft zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de nieuwe Wet inburgering en de gemeente zorgt voor een aanbod aan ondersteuning waarmee het voor inburgeraars mogelijk wordt om die verantwoordelijkheid te nemen. Het zorgen voor het aanbod betekent ook dat de gemeente verantwoordelijk is voor het toetsen van de kwaliteit van de aanbieders: aan de voorkant (door middel van de aanbestedingseisen) en gedurende de uitvoering (via contractbeheer).

Het huidige stelsel voldoet niet meer

Sinds 2013 is de huidige Wet inburgering van kracht. Statushouders zijn nu nog zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van een lening voor het financieren van hun inburgeringstraject. Ook moeten zij zelf een aanbieder zoeken.

In 2018 vond de rijksoverheid dat het huidige inburgeringsstelsel verbeterd moest worden. Het huidige inburgeringsstelsel voldoet op een aantal punten niet.

1. Veel inburgeraars doen er te lang over om in te burgeren.
2. Er is onvoldoende aandacht voor werk en participatie. Dit leidt ertoe dat slechts een klein deel van de statushouders na hun inburgering aan het werk is.
3. Daarnaast worden ze niet gestimuleerd om het hoogst mogelijke taalniveau te behalen. Het taalniveau A2 dat de statushouder bereikt moet hebben aan het einde van de inburgeringsperiode wordt als onvoldoende beoordeeld wat betreft het meedoen op de arbeidsmarkt.
4. Het leenstelsel voor statushouders, waarin de inburgeraar een lening krijgt en daarvan onder andere taallessen inkoopt, functioneert niet goed.

In de nieuwe Wet zijn deze punten aangepast.

Welke taken onze gemeente wettelijk uit moet voeren en hoe wij die in de gemeente Heerenveen willen gaan invullen wordt in dit uitvoeringsprogramma uitgewerkt.

VOOR WIE IS DE WET INBURGERING

De Wet geldt voor vreemdelingen (vanaf 16 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd) die zich met een niet-tijdelijk doel in Nederland vestigen en in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd*.

A. Statushouders en hun nareizigers

Statushouders zijn vluchtelingen die door de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) worden erkend en een vluchtelingenstatus krijgen. Zij komen eerst in asielzoekerscentra (Azc). Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) vangt hen op en koppelt statushouders aan een gemeente waar ze zich huisvesten. Nareizigers zijn nareizende familieleden van de statushouder die na inwilliging van de gezinshereniging in Nederland mogen verblijven. Zij komen dus terecht bij hun familielid die al woonachtig is in een gemeente.

B. Gezins- en overige migranten

Gezinsmigranten zijn personen die hier voor gezinshereniging of gezinsvorming komen. Het gaat om personen die een Nederlandse partner hebben. Inburgering start voor gezinsmigranten met een basisexamen inburgering dat al in het land van herkomst wordt afgelegd. Overige migranten zijn geestelijk bedienaren (dominees, priesters en imams) en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor een onbepaald verblijfsdoel.

C. De Ondertussengroep

De Wet inburgering 2021 is voor de 'nieuwe' inburgeraars. De groep nieuwkomers die zich vóór 1 januari 2022 gevestigd heeft in Nederland, is de 'ondertussengroep'. Ook deze groep heeft profijt van extra ondersteuning en wordt betrokken bij de implementatie van de nieuwe wet.

Binnen drie jaar inburgeren

Inburgeraars moeten binnen drie jaar hun traject afronden met een inburgeringsexamen. De inburgeringsplicht en de inburgeringstermijn zijn daarbij twee termen.

- De inburgeringsplicht start op de datum waarop het verblijfsrecht door de IND bekend gemaakt is.
- De inburgeringstermijn start op de datum van de vaststelling van het Plan Inburgering en Participatie (PIP) en loopt dan drie jaar.

IN HET KORT

De nieuwe wet geldt voor verschillende groepen mensen. In het kort gaat het om:

Statushouders: vluchtelingen met een vluchtelingenstatus. Zij worden na een verblijf in een azc aan een gemeente gekoppeld waar zij gaan wonen.

Nareizigers: de nareizende familieleden van een statushouder die hier mogen verblijven.

Gezinsmigranten: personen die een Nederlandse partner hebben en daarom naar Nederland komen.

Overige migranten: geestelijk bedienaren (dominee, priester of imam) of vreemdelingen die een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd hebben ontvangen.

Ondertussengroep: de mensen die zich voor 1 januari 2022 in Nederland hebben gevestigd.

* Inwoners uit de Europese Unie en Liechtenstein, Noorwegen en IJsland vallen hier niet onder.

AANTAL INBURGERAARS IN GEMEENTE HEERENVEEN

Bijgaande tabel (bron: [DUO](#) peildatum: 01-01-2021) geeft een beeld van de aantallen inburgeraars over de afgelopen jaren in onze gemeente.

Het aantal inburgeraars neemt gedurende de inburgeringsperiode af in de tijd in verband met vrijstelling, naturalisatie, vertrek naar buitenland, overleden, of wijziging verblijfsdoel.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
asiel	28	48	80	42	21	25	20
gezinsmigrant	12	8	7	6	15	8	8
totaal	40	56	87	48	36	33	28

Voor 2021 en verder

Voor 2021 hebben we een verdubbeling van de taakstelling voor de huisvesting van asielstatushouders gekregen. We moeten dit jaar 73 personen van huisvesting voorzien. Hiervan is 1/3 minderjarig wat betekent dat 48 personen in onze gemeente moeten inburgeren. Daarnaast zijn er 8 gezinsmigranten waardoor het totaal aantal mensen die moeten inburgeren naar schatting uitkomt op 56 personen.

De taakstelling voor de huisvesting van asielstatushouders voor de eerste helft van 2022 is uitgekomen op 29 personen. We gaan voor heel 2022 op dit moment uit van 40 inburgeraars. Dit kan echter nog veranderen door de huidige extra toeloop in de azc's van vluchtelingen uit Afghanistan.

WAT IS DE BEDOELING

Het nieuwe inburgeringsstelsel beoogt, nadrukkelijk samen met andere wetgeving in het sociaal domein en de participatiewet in het bijzonder, een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke doel van inburgering:

Alle inburgeraars doen snel en volwaardig mee in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk.

De volgende vijf uitgangspunten zijn hierbij van belang:

1. Tijdige start van de inburgering

Om ervoor te zorgen dat inburgeraars vanaf het begin kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving, is het belangrijk dat zij zo snel mogelijk beginnen met de inburgering. Al in het Asielzoekerscentrum (Azc) wordt hiermee begonnen. Gemeenten zorgen voor een doorlopende lijn vanuit deze opvang. Op basis van een brede intake en een leerbaarheidstoets wordt per inburgeraar een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld en uitgevoerd. In het PIP worden de wederzijdse afspraken tussen de statushouder en de gemeente vastgelegd, waarbij het PIP ook de status van een beschikking heeft.

2. Snelheid van de inburgering

Om ervoor te zorgen dat inburgeraars snel kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving, is het belangrijk dat zij binnen de inburgeringstermijn, maar liefst sneller, voldoen aan de inburgeringsplicht.

3. Maatwerk

Om te zorgen dat inburgeraars volwaardig kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving, is het belangrijk dat het inburgeringsaanbod aansluit bij hun startpositie en ontwikkelmogelijkheden. Er worden geen ontheffingen meer gegeven voor het behalen van het inburgeringsexamen.

UIT DE PRAKTIJK

“Zonder hulp had ik deze opleiding niet kunnen afronden”

Azad Hussein doet de opleiding BBL (beroepsbegeleidend leren). Eén dag school en vier dagen leren. Een mooie manier om op een praktische manier gediplomeerd aan de slag te komen.

“Zeker in mijn geval. Als iemand van buitenlandse afkomst ervaar ik dat ik behoorlijk aan de kar moet trekken om werk te vinden. Een bedrijf waar ik die vier dagen mag werken, is daarom niet zomaar gevonden.”

Toch sprak het idee van BBL hem aan. “Het was een idee van de gemeente. Ik raakte in mei 2020 werkloos en ging naar de gemeente om een uitkering aan te vragen. Ik raakte in gesprek met een jobcoach. Zij kwam met het idee om deze opleiding te doen, zodat ik snel weer aan het werk zou komen. Als gemeente hielpen ze dan bovendien mee met werk zoeken. Zo vonden zij werk voor mij bij Shell, waar ik installatiewerkzaamheden mocht verrichten voor een zonnepark.”

Het bevalt Azad goed, zonder de jobcoach was ik niet zo ver gekomen.

In plaats daarvan komt er een specifieke inburgeringsroute voor degenen voor wie het reguliere (B1-) traject niet haalbaar is. Dit is de zogenaamde Zelfredzaamheidsroute (Z-route). Naast deze twee routes komt er een onderwijsroute voor jongeren die zich voorbereiden op vervolgonderwijs.

4. Dualiteit: combineren van taal en participatie

Om ervoor te zorgen dat inburgeraars volwaardig kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving, is het belangrijk dat het leren van de Nederlandse taal gecombineerd wordt met activiteiten gericht op deelname aan het dagelijkse leven. Taal en participatie worden gecombineerd en in samenhang aangeboden, zodat inburgeraars niet pas na de afronding van hun taaltraject op zoek gaan naar werk en ondersteund worden bij het vinden daarvan.

5. Kwaliteit van het inburgeringsaanbod

Om de eerste vier uitgangspunten te bereiken, is het belangrijk dat er een divers en kwalitatief hoogwaardig inburgeringsaanbod beschikbaar is. Wij zijn in onze regierol verantwoordelijk voor de inkoop en kwaliteit (van een deel) van het inburgeringsaanbod.

UIT DE PRAKTIJK

Verschillende nieuwkomers kunnen nog niet zwemmen, daarom zijn we gestart met het project 'Leren zwemmen' speciaal voor migratie vrouwen en nieuwkomers die nog geen zwemdiploma hebben. Iedere maandag zwemmen zij bij Sportstad.

Ook zijn we begonnen met het project 'Leren fietsen', waar we nieuwkomers leren fietsen.

WE DOEN HET SAMEN

Wij werken in de voorbereiding en de uitvoering van de Wet inburgering met verschillende lokale en regionale partijen samen.

Regionale samenwerking Veranderopgave Inburgering

De regionale samenwerking voor de voorbereiding op de nieuwe wet is vorm gegeven op de schaal van de arbeidsmarktregio Fryslân. Alle gemeenten in Friesland werken hierin samen en worden ondersteund door een coördinator van Divosa.

Hierbij gaat het o.a. om kennisuitwisseling en gezamenlijk optreden bij inkoop van verschillende onderdelen van de nieuwe wet.

In juli 2021 is een gezamenlijke aanbesteding voor de inkoop van de 3 leerroutes gestart. Gemeente Leeuwarden is hiervoor het aanspreekpunt. Voordeel van de gezamenlijke aanbesteding is dat er meer spreiding, differentiatie en kwaliteit geleverd kan worden. De volumes zijn te klein voor een individuele gemeente om dit in te kunnen kopen. In oktober 2021 werd bekend dat de aanbestedingen stagneren en hiermee vertraging oplopen.

Lokale samenwerking

Uitgangspunt is om zoveel mogelijk bij de uitvoering van deze nieuwe wet samen te werken met de huidige partners in de gemeente Heerenveen.

Op het gebied van Participatie en Inburgering werken we nu al veel samen met Vluchtelingenwerk, Stavoor, Bibliotheek Mar en Fean, Friesland College, Barones, Caparis, Buurtsportcoaches e.d.

Wij sluiten hier zoveel mogelijk aan bij de huidige werkwijze en afspraken.

DE AANBESTEDING LEERROUTES

5 oktober 2021

AANBESTEDING WET INBURGERING LOOPT UIT OP FIASCO

Voor zover bekend heeft nog geen enkele gemeente een aanbieder kunnen contracteren die vanaf januari de zogeheten onderwijsroute kan aanbieden aan inburgeraars. Het budget dat gemeenten daarvoor willen vrijmaken, en daarvoor van het rijk krijgen, is bij lange na niet genoeg. Bestuurlijk overleg tussen de ministeries Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), onderwijs (OCW) en Financiën en gemeentekoepel VNG moet voorkomen dat de onderwijsroute compleet mislukt.

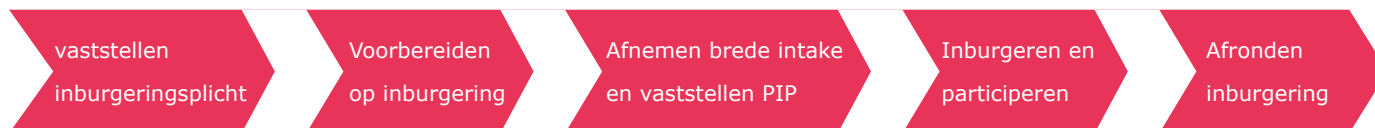
[Lees het hele bericht](#)

(Bron: Binnenlands Bestuur)

ONZE TAAK IN DE UITVOERING VAN DE WET

De regierol van de gemeente over de uitvoering is vastgelegd in de wet.

In onderstaand schema staat het genoemd:

Het nieuwe stelsel zet in op een doorlopende lijn vanuit de opvang. Met taal vanaf dag één en het programma "Vorbereiding op de inburgering" wordt hier in het Azc al mee begonnen.

Nadat de inburgeringsplicht is vastgesteld, start de voorbereiding op de inburgering. De gemeente neemt een 'brede intake' af en stelt een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op waarin leren en participeren hand in hand gaan. In dit plan doet de gemeente een sluitend inburgeringsaanbod.

Dit aanbod omvat de volgende zaken:

- het volgen van één van de drie leerroutes, de B1-route, de onderwijs-route en de z-route;
- het volgen van de module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP) (voorheen 'oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt');
- de cursus Kennis van de Nederlandse maatschappij (KNM);
- het participatieverklaringstraject (PVT).

Vervolgens start het daadwerkelijke inburgeringstraject met de leerroute, de MAP en KNM en tot slot het traject tot de participatieverklaring. Gedurende dit inburgeringstraject biedt de gemeente maatschappelijke begeleiding en (financiële) ontzorging aan alle (bijstandsgerechtigde) asielstatushouders voor zes maanden. Dit helpt deze inburgeraars om de focus bij aanvang van de inburgeringstermijn bij inburgering en participatie te leggen.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN

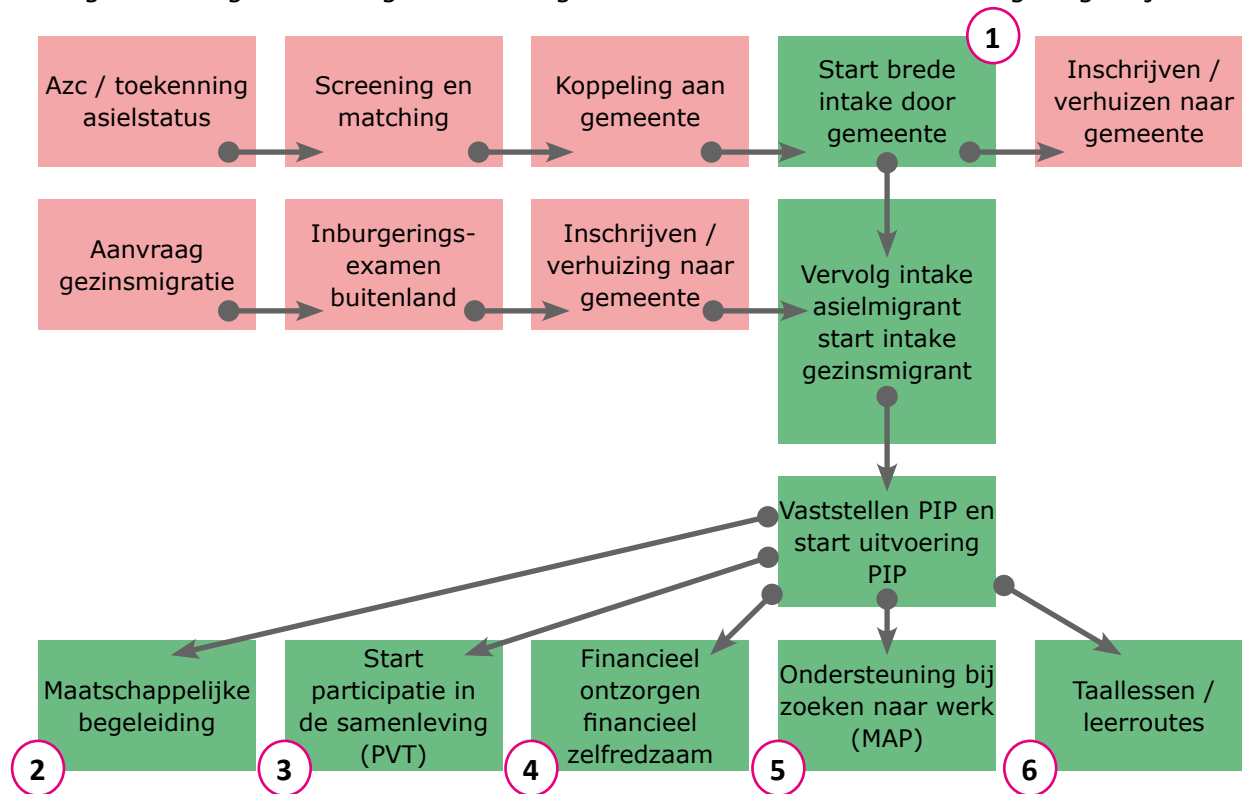
De wet geldt voor alle vreemdelingen (vanaf 16 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd) die zich met een niet-tijdelijk doel in Nederland vestigen en in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd.

Wij zijn echter niet verantwoordelijk voor de uitvoering van alle onderdelen. Waar de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft, is het aan de persoon zelf dat onderdeel te organiseren. DUO heeft hierbij ook [een rol](#).

	A. asielstatus- houders	B. gezins- migranten en overige migranten	C. ondertussen- groep
Brede intake	X	X	X
Opstellen PIP	X	X	X
Begeleiding en ondesteuning	X	X	X
De Leerroute	X		
Aanbieden MAP	X	X	X
Doorlopen PVT	X	X	X
Maatschappelijke begeleiding	X		X
Financieel ontzorgen	X		X

DE STAPPEN IN HET INBURGERINGSTRAJECT

De gemeente gaat als volgt aan de slag met de onderdelen uit het inburgeringstraject.

De stappen in het inburgeringstraject in het kort.

1 Brede Intake en persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP)

De kennismaking met de statushouder begint bij voorkeur al op het Azc voordat zij gehuisvest zijn in onze gemeente. Hierdoor kan de contactpersoon van de gemeente met de bewoner en de begeleiders van het Azc een goed eerste beeld krijgen van de inburgeraar.

Een goede samenwerking en informatieoverdracht tussen gemeenten en het [COA](#) is van belang voor een soepele start van de inburgering en een doorlopende lijn vanuit de opvang. In Heerenveen zijn we als pilot gestart met het eerste gesprek op het Azc.

Hierbij gaat zowel de klantmanager verantwoordelijk voor de inburgering als de inkomensconsulent verantwoordelijk voor de huisvesting mee.

UIT DE PRAKTIJK

De brede intake is te vergelijken de aanpak die wij eerder al hebben ontwikkeld voor statushouders (2017).

In dat project zijn wij al begonnen met de inventarisatie van de persoonlijke situatie en verwachte mogelijkheden (potentie) van de inburgeraar.

Zo wordt inzicht verkregen in de passende begeleiding en ondersteuning.

De verplichte leerbaarheidstoets is onderdeel van deze brede intake.

In het nieuwe stelsel wordt er meer van de klantmanagers vereist.

De gemeentelijke regierol houdt voor alle inburgeraars in dat er wordt gestart met een Brede intake. De brede intake wordt uitgevoerd door de klantmanager Inburgering van de gemeente. De brede intake bestaat uit een uitvraag op alle leefgebieden (zoals werk, gezondheid, opleiding, financiën en gezinssituatie).

Daarnaast moeten we weten welke randvoorwaarden er rond de persoon en diens huishouding moeten worden gecreëerd om de leerroute binnen de wettelijk gestelde handhavingstermijn van 3 jaar te kunnen afronden.

De **leerbaarheidstoets** is integraal onderdeel van de brede intake. Doel is inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgeraar kan bereiken.

Dit moet duidelijkheid geven of het mogelijk is de B1-route te halen binnen de inburgeringstermijn van 3 jaar. DUO is verantwoordelijk voor de test en de verwerking van de resultaten. De gemeente moet vervolgens zorg dragen voor de begeleiding van de inburgeraar en zorgen voor de faciliteiten. Hiervoor gaan we twee medewerkers van de gemeente opleiden tot toetsbegeleider.

Het formele inburgeren begint bij het **Plan Inburgering en Participatie (PIP)**. Dit plan heeft de status van een beschikking. Deze beschikking moet binnen een termijn van 10 weken na feitelijke huisvesting van de statushouder in de gemeente zijn vastgesteld. In dit persoonlijke plan wordt in samenwerking tussen inburgeraar en de regievoerder op de Inburgering van de gemeente (klantmanager Inburgering) een op maat gemaakte route naar inburgering en participatie vastgelegd.

In het PIP wordt vastgelegd welke **leerroute** de inburgeraar gaat volgen en welke Participatie-activiteiten hierop aansluiten. Hoewel het de bedoeling is dat de inhoud van het PIP zoveel mogelijk in samenspraak tussen de inburgeraar en de gemeente wordt vastgesteld, is het uiteindelijk de gemeente die vaststelt welke leerroute de inburgeraar gaat volgen.

In de wet is vastgelegd dat gemeenten gedurende het gehele inburgeringstraject de taak krijgen om tussentijds de ontwikkelingen en vorderingen van de uitvoering van het PIP te monitoren. Op die manier kunnen gemeenten hun regierol op de uitvoering van inburgering goed vormgeven en waar nodig gedurende het traject bijsturen.

Switchen van leerroute is op grond van de wet toegestaan binnen het eerste anderhalf jaar,

ONZE TAKEN

SAMENWERKING MET LOKALE PARTIJEN

Als gemeente zijn we van plan in samenwerking met lokale partijen een programma te ontwikkelen tijdens de 10 weken van de PIP.

We werken hierbij samen met Vluchtelingenwerk, Stavoor, Bibliotheek Mar en Fean, Friesland College, Barones, Caparis, Buurtsportcoaches e.d.

Doel is om de inburgeraars kennis te laten maken met verschillende organisaties en hiermee hun participatie te stimuleren. Hierdoor kunnen we samen met de inburgeraar een goede keuze maken van de meest geschikte leerroute en participatie-activiteiten.

maar wenselijk is dat niet. De leerroute die het meest aansluit, is de leerroute die aansluit bij de capaciteiten, niveau en leerbaarheid van de inburgeraar; dat is de route die uitdagend is en tegelijkertijd haalbaar.

Maatschappelijke Begeleiding

- 2 In het huidige Inburgeringsstelsel vallen een breed scala van onderwerpen onder de maatschappelijke begeleiding: hulp bij de basisvoorzieningen (wonen, zorg, werk en inkomen, verzekeringen, onderwijs); hulp bij starten van inburgering; stimuleren participatie en integratie en kennismaking met de Nederlandse samenleving.

In het nieuwe stelsel wordt inhoud van de maatschappelijke begeleiding beperkt tot twee onderdelen:

1. Praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen
2. Voorlichting over basisvoorzieningen in de Nederlandse en lokale samenleving

Momenteel duurt de maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk 1 jaar. Hierna kunnen ze nog terecht op het spreekuur van Vluchtelingenwerk.

De keuze om onderdelen van de huidige maatschappelijke begeleiding over te hevelen naar de Wet inburgering is logisch, maar geeft de maatschappelijke begeleiding tegelijkertijd een minder grote rol in het geheel.

Dit betekent niet dat de maatschappelijke begeleiding daarmee minder belangrijk wordt. Maatschappelijke begeleiding helpt de statushouder om de Nederlandse samenleving te begrijpen en hier zijn eigen (lokale) plek in te vinden. Dit is een noodzakelijke basis om succesvol bezig te kunnen met inburgeren en participeren. Samen met de onderdelen inburgering, participatie en ontzorging zorgt het voor een succesvolle integratie in onze samenleving.

Participatieverklaringstraject (PVT)

ONZE TAKEN

ONZE AANPAK

Vluchtelingenwerk in Heerenveen krijgt al jarenlang subsidie van de gemeente voor het uitvoeren van de maatschappelijke begeleiding.

Vrijwilligers worden ingezet bij de huisvesting en begeleiden de vluchtelingen op diverse leefgebieden.

Denk aan financiën, onderwijs, wonen, zorg en opvoedingsvraagstukken.

Vluchtelingenwerk traint de vrijwilligers in het begeleiden van vluchtelingen naar zelfstandigheid.

De gemeente Heerenveen kiest ervoor om de Maatschappelijke begeleiding bij Vluchtelingenwerk te houden en de uitwerking over invulling van deze samenwerking zal verder met Vluchtelingenwerk vorm gegeven worden. Hierbij worden heldere resultaatafspraken gemaakt.

3 Het Participatieverklaringstraject bestaat ook onder de huidige wetgeving al. Het belangrijkste verschil is dat inburgeraars er met de nieuwe wet twee jaar langer de tijd voor hebben om dit traject af te ronden: drie in plaats van één jaar. Het aantal uren is daarnaast uitgebreid van 9 tot 12 uur en er moet minimaal een excursie in voorkomen.

Het PVT moet in ieder geval bestaan uit een inleiding in de kernwaarden van de Nederlandse samenleving, een excursie en de ondertekening van de Participatieverklaring. Wij vinden het naast voorgeschreven aandacht voor vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit ook van belang dat er aandacht wordt besteed aan seksuele diversiteit, gezondheid en de man/vrouw-relatie.

Het Participatieverklaringstraject wordt op dit moment voor Heerenveen uitgevoerd door Vluchtelingenwerk voor de groep statushouders en de gemeente deed dit zelf voor de groep migranten. In het nieuwe stelsel willen wij het PVT zelf gaan uitvoeren en is een extra taak.

Financieel Ontzorgen

4 Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil dat alle bijstands-gerechtigde asielstatushouders de eerste periode na aankomst in de gemeente financieel ontzorgd worden. De verplichte ontzorging bestaat uit het vanuit de bijstandsuitkering betalen van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering. De ontzorging duurt minimaal zes maanden en gaat in op het moment dat het recht op bijstand ontstaat.

Het doel van financieel ontzorgen is drieledig:

1. **Het bevorderen van de inburgering:** voorkomen dat onzekerheid over de financiële positie in de beginfase afleidt van de inburgering.
2. **Het bevorderen van de arbeidsdeelname:** financieel ontzorgen geeft meer tijd en ruimte om actief aan arbeidsdeelname te werken.
3. **Het voorkomen van schuldenproblematiek:** financieel ontzorgen voorkomt het ontstaan van schulden in de beginfase.

Om deze doelen duurzaam te bereiken moet de bijstandsgerechtigde asielstatushouder aan

DE PARTICIPATIEVERKLARING

De participatieverklaring is onderdeel van de inburgering van nieuwkomers. Tijdens het participatieverklaringstraject wordt onder andere de landelijke [participatieverklaring](#) ondertekend.

Participatieverklaring Welkom in Nederland!

Nederland is een democratie en een rechtsstaat. Dat betekent dat iedereen dezelfde rechten heeft, en dat iedereen zich aan dezelfde regels moet houden. In Nederland spelen de waarden vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit een centrale rol. Met deze waarden hangen rechten samen waarop u een beroep kunt doen. Deze waarden kunnen alleen stand houden als iedereen actief bijdraagt aan de samenleving. Participatie is in Nederland heel belangrijk.

Vrijheid:

In Nederland mag iedereen denken, doen en zeggen wat hij wil. Dit betekent dat:

- iedereen zijn eigen mening mag uiten;
- iedereen een eigen geloof mag hebben en vrij is wel of niet te geloven;
- iedereen mag uitkomen voor zijn of haar eigen seksuele gaardheid;
- iedereen recht heeft op eigen keuzen en zelfstandigheid (zelfbeschikking).

Hier zijn ook grenzen aan verbonden. Wat iemand doet of zegt mag nooit in strijd zijn met de wet. Je mag bijvoorbeeld niet discrimineren, aanzetten tot haat of oproepen tot vijandigheid.

Gelijkwaardigheid:

In Nederland worden alle burgers gelijkwaardig behandeld. Discriminatie naar geslacht, geloof, afkomst of seksuele gaardheid wordt niet geaccepteerd.

Solidariteit:

In Nederland zijn burgers samen verantwoordelijk voor de samenleving. Burgers hebben recht op een veilige leefomgeving, fatsoenlijke huisvesting, eerlijke arbeidsvoorwaarden, minimumloon bij werk, goed onderwijs en goede medische zorg. De overheid heeft de plicht mensen te beschermen tegen uitbuiting en ongelijke behandeling. Burgers moeten in principe in hun eigen levensonderhoud voorzien. Als dat niet op eigen kracht lukt, en er is niemand die kan helpen, dan biedt de overheid hulp.

Participatie:

In Nederland vragen we alle burgers bij te dragen aan een prettige en veilige samenleving, bijvoorbeeld door te werken, naar school te gaan of door vrijwilligerswerk te doen. Dat kan in de wijk, op school of in een vereniging. Het spreken van de Nederlandse taal is hierbij essentieel.

Ik verklaar dat ik kennis heb genomen van de waarden en spelregels van de Nederlandse samenleving en dat ik deze respecteer. Ik verklaar dat ik actief een bijdrage wil leveren aan de Nederlandse samenleving en reken erop dat ik daarvoor ook de ruimte krijg van mijn medeburgers.

Naam:

Geboortedatum:

Handtekening:

het einde van de periode van financieel ontzorgen voldoende financieel zelfredzaam zijn om financiële zaken zelf te regelen. (Het werken aan) financiële zelfredzaamheid is dan ook onderdeel van financieel ontzorgen.

Bij de gemeente Heerenveen wordt al bij de groep statushouders die een bijstandsuitkering ontvangen door de afdeling schuldhulpverlening ontzorgd. Huur, gas, electriciteit, water en ziektekosten worden rechtstreeks aan de instanties betaald. Nieuw is dat dit een verplichting wordt voor het eerste half jaar. Dit wordt in een beschikking opgenomen.

De afstemmingsverordening Participatiewet wordt hierop aangepast: artikel 56a. Ontzorgen

Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)

- 5 Het doel van de module Arbeidsmarkt en Participatie, hierna MAP te noemen, binnen de nieuwe inburgeringswet is: inzicht krijgen in eigen competenties en kansen/vereisten op de arbeidsmarkt. Dit gecombineerd met het opdoen van praktische ervaring op de (lokale) arbeidsmarkt. MAP is hiermee een rode draad in het gehele inburgeringstraject. Dit wetsonderdeel vervangt het huidige programma Oriëntatie Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA).

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van MAP waarbij als kader is meegegeven dat de module in de eerste 3 jaar van de inburgeringstermijn afgerond moet worden.

De MAP zien wij als de participatiestart: het is de verkenning van de praktische inzet op de arbeidsmarkt zoals vrijwilligerswerk, stage, werkervaringsplaats, betaald werk. De MAP legt de basis voor het participatiecomponent in de B1-route en de Zelfredzaamheidsroute. De klantmanagers van de gemeente geven al groepsgewijs ondersteuning aan de groep werkzoekende (statushouders).

In het kader van de Nieuwe Wet inburgering wordt dit verder uitgewerkt en aan de inburgeraars aangeboden. Bij de Integrale Z-route wordt MAP een belangrijk onderdeel van het aanbod.

Leerroutes

ONZE TAKEN

FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID

De Wet inburgering noemt naast financiële ontzorging, het vergroten van de financiële zelfredzaamheid als nieuwe taak van de gemeente.

Dit is nu de taak van de maatschappelijk begeleiders van Vluchtelingenwerk die de inburgeraars begeleiden met financiële vragen en Vluchtelingenwerk verzorgt de cursus Eurowijzer.

We gaan onderzoeken op welke wijze we de taak 'financiële zelfredzaamheid' goed kunnen borgen.

- 6 In het bestaande stelsel zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk voor het behalen van hun inburgeringsdiploma. Met een lening kunnen zij hiervoor zelf inburgeringslessen (deze bestaan vooral uit taallessen) inkopen.

Met de nieuwe Wet inburgering moeten gemeenten zelf de inburgeringslessen faciliteren. Doordat gemeenten verantwoordelijk worden voor de inkoop van het inburgeringsaanbod wordt kwaliteit gewaarborgd. In het wetsvoorstel is namelijk bepaald dat de cursusinstellingen die voor gemeenten het cursusaanbod verzorgen in het bezit dienen te zijn van het keurmerk Blik op Werk of een gelijkwaardig keurmerk.

Met een (onafhankelijke) leerbaarheidstoets zal worden bepaald in welke leerroute de inburgeraar wordt geplaatst. Statushouders kunnen maximaal na anderhalf jaar na de start van de inburgering nog wisselen van leerroute indien blijkt dat zij niet in de juiste leerroute zijn gestart. Dit vraagt van de gemeente een goede monitoring van de voortgang van de statushouder.

Voor gezinsmigranten hebben we alleen een adviserende rol over de leerroute. Gezinsmigranten kiezen en bekostigen hun route zelf. Zij kunnen hiervoor nog wel een lening aanvragen bij het DUO. Het onderdeel MAP wordt wel verplicht door de gemeente aangeboden aan gezinsmigranten.

In Heerenveen verwachten we meer instroom in de Z-route dan de verdeling

DE VERSCHILLENDE LEERROUTES

De drie leerroutes hebben de hoofdrol in het nieuwe stelsel.

De percentuele spreiding over de inburgeraars is een schatting van het Rijk. Tussen haakjes vermelden we wat dit naar schatting betekent voor Heerenveen. We zijn hierbij uitgegaan van 40 inburgeraars in 2022.

Onderwijsroute 20% van de inburgeraars (8)	Gericht op het behalen van een Nederlands schooldiploma voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Na een taalschakeltraject worden jonge inburgeraars (t/m 27 jaar) daarom zo snel mogelijk doorgeleid naar een Nederlandse opleiding. Deze route bestaat uit full time (taal)onderwijs: 1000 uren Nederlandse taallessen en 500 uren Engels, rekenen, computervaardigheden en werknemerscompetenties. De verwachting is dat een inburgeraar gemiddeld anderhalf jaar over deze route doet.
B1-route 60% van de inburgeraars (24)	Dit is de route voor kansrijke inburgeraars die 28 jaar of ouder zijn. Deze route moet het mogelijk maken dat de meeste inburgeraars zo snel mogelijk, maar maximaal binnen drie jaar, taalniveau B1 halen en hun perspectief op de arbeidsmarkt vergroten. Daarvoor is het van belang dat de taalroute wordt gecombineerd met een participatiecomponent (betaald- of vrijwilligerswerk).
Zelfredzaamheidsroute 20% van de inburgeraars (8)	De route voor mensen voor wie de Onderwijs- of B1 route buiten bereik ligt vanwege leerbaarheid, leerniveau of andere bijzondere omstandigheden. In deze route leert de inburgeraar zich in de maatschappij te redden en waar mogelijk, het arbeidsperspectief te vergroten. In deze route moet 800 uren Nederlandse taallessen worden aangeboden en 800 uren aan participatiecomponenten.

zoals het rijk die in schat. Dit omdat een groot deel van de huidige inburgeraars ontheffing hebben gekregen, omdat ze niet kunnen voldoen aan de huidige eisen om alle onderdelen op A2 te kunnen halen. Dit is een groep die in het nieuwe stelsel onder de Zelfredzaamheidsroute zullen vallen. Op basis van het huidige percentage statushouders met een ontheffing van de inburgeringsplicht in onze gemeente, ligt de verwachte instroom in de Z-route echter eerder op 35 %.

Omdat het Participatiedeel bij de Z-route van groot belang is en het taalcomponent hierop aanvullend moet zijn, oftewel meer praktijkgericht leren, heeft Heerenveen ervoor gekozen om samen met de gemeente Leeuwarden en Súdwest-Fryslân, gezamenlijk in te kopen voor een integrale Z-route.

Ontheffing

Ontheffing van de inburgeringsplicht kan op twee gronden: vanwege medische redenen of vanwege bijzondere individuele omstandigheden.

Nu kan iemand ook al een medisch advies aanvragen, waarmee een arts ontheffing op medische gronden kan adviseren. Nieuw is dat er ook een gedeeltelijke ontheffing kan worden verleend. Zo kan een inburgeraar met een visuele beperking bijvoorbeeld wel voldoen aan de taalexamens voor spreken en luisteren, maar kan er ontheffing verleend worden voor lezen en schrijven.

Bij ontheffing vanwege bijzondere individuele omstandigheden heeft de gemeente een adviserende rol. Vanwege de rol die gemeenten hebben in de begeleiding en ondersteuning van de inburgeraars gedurende het inburgeringstraject, wordt verwacht dat gemeenten goed zicht hebben op de situatie van de inburgeraar.

HANDHAVING

ONZE TAKEN

UIT DE PRAKTIJK

Omran Ayoub had gewerkt als vrachtwagenchauffeur in Syrië. In Nederland heeft hij de Inburgering gevolgd en via onze gemeente hier zijn chauffeursdiploma behaald. Hij is momenteel werkzaam bij Kooiker voor Sligro Drachten.

Zijn vrouw is tijdens haar inburgeringstraject ook door de klantmanagers statushouders begeleid. Zij heeft een opleiding in de kinderopvang gevolgd en is nu werkzaam bij kinderdagverblijf De Torteltuif.

Hiermee is het gezin niet meer afhankelijk van een uitkering.

Inburgeraars zijn verplicht om mee te werken aan de brede intake en de leerbaarheidstoets. De gemeente kan handhavend optreden waar zij verwijtbaar niet verschijnen na een oproep of hier anderszins onvoldoende aan meewerken. Hiervoor kan de gemeente een boete opleggen, dit alleen als de inburgeraar verwijtbaar niet verschijnt. Dit zal de gemeente dus zorgvuldig moeten onderzoeken en de inburgeraar in de gelegenheid moeten stellen om zijn kant van het verhaal te vertellen. Het opleggen van een boete moet dus niet lichtvaardig gebeuren: het is uitdrukkelijk bedoeld als een allerlaatste redmiddel om onwillige inburgeraars te stimuleren om de verplichtingen na te komen. Ontbreekt iedere verwijtbaarheid, dan is een boete niet aan de orde.

Ditzelfde geldt ook voor naleving aan de uitvoering van de het PIP.

Dat betekent dat de inburgeraar:

- verschijnt op afspraken (voortgangsgesprekken);
- deelneemt aan de activiteiten in het kader van de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) en het participatieverklaringstraject (PVT);
- deelneemt aan de taallessen en overige activiteiten binnen de leerroute;
- zich inspant om deze activiteiten succesvol af te ronden en
- meewerkt aan de geboden begeleiding tijdens het inburgeringstraject. Komt de inburgeraar deze afspraken na, dan vergroot dit de kans dat hij het inburgeringstraject tijdig afrondt.

Veel inburgeraars ontvangen een bijstandsuitkering. Voor hen gelden ook de randvoorwaarden en arbeidsverplichtingen uit de Participatiewet. Wordt een maatregel vanuit de Participatiewet toegepast, zoals verlaging van de uitkering, dan zal er geen boete opgelegd worden vanuit de Wet inburgering.

Gemeente Heerenveen omschrijft de handhaving van de Wet inburgering 2021 in de beleidsregels die tegelijk met dit uitvoeringsprogramma voorgelegd worden.

INBURGERING IN UITVOERING

Werken in de geest van de nieuwe wet
Op 1 januari 2022 krijgen gemeenten de regie over de uitvoering van de inburgering.

Hoe kun je aan de slag in de geest van de nieuwe wet en help je inburgeraars nú al op weg?

Divosa, VNG en het ministerie hebben een digitaal agazine uitgebracht waarin zij verder ingaan op de nieuwe wet inburgering.

[Laat je inspireren](#)

INBURGERING EN PARTICIPATIEWET

In juli 2016 heeft het College het Plan van aanpak Participatie en Integratie van Statushouders vastgesteld. Door de toename van de vluchtelingen werd landelijk het participatieverklaringstraject toegevoegd als onderdeel van de Inburgering. De gemeente kreeg hierbij de verantwoordelijkheid om dit uit te voeren. In dit plan wordt aansluiting gezocht met de Participatiewet en vanaf 2017 zijn klantmanagers van de afdeling Werk en Inkomen gestart om de Statushouders die zich vanaf 2014 in Heerenveen gevestigd hebben in kaart te brengen (zie bijlage 2).

In feite heeft de gemeente sindsdien al meer de regierol opgepakt, waarbij ingezet wordt op Participatie naast de al lopende inburgeringstrajecten.

Hierbij wordt ingezet op 4 routes:

- Route 1: Begeleiding naar betaald werk
- Route 2: Onderwijs
- Route 3: Arbeidsactivering
- Route 4: Maatschappelijke Participatie

Deze werkwijze hanteren wij nog steeds en werpt zijn vruchten af. Sinds vorig jaar zijn wij lid van de benchmark van Divosa en kunnen we de resultaten vergelijken met andere gemeenten.

De ondertussengroep

Het aantal statushouders in Heerenveen is op dit moment 450 (inclusief kinderen), waarvan 300 in de ondertussengroep vallen. De meeste mensen komen uit Syrië.

Deze groep is als volgt verdeeld:

Heerenveen	31-12-2020
aan het werk	65
volgt onderwijs	60
ontvangt bijstandsuitkering	175

LEREN DOOR TE DOEN

De wet gaat in op 1 januari 2022, maar dit betekent niet dat de gehele organisatie rondom de nieuwe wet al gereed is. Gaandeweg moeten we leren door te doen.

De gemeente kiest er daarom voor de nieuwe taken zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de huidige werkzaamheden van de klantmanagers statushouders. Hierbij blijft participatie een belangrijk doel van de nieuwe wet.

Inburgering omvat meer dan Participatie en Taal. We hebben het hier ook over Gezondheid, Wonen en Opvoedingsvraagstukken.

In Heerenveen zoeken we daarom steeds weer aansluiting bij andere thema's zoals werk, gezondheid, jeugd, Wmo en sport.

FINANCIEEL KADER

In de financiering van de nieuwe inburgeringswet wordt onderscheid gemaakt tussen uitvoeringskosten en programmakosten. Onder uitvoeringskosten vallen alle (extra) kosten rondom regievoering, handhaving, aanbesteding en financieel ontzorgen. In de meicirculaire van 2021 zijn de middelen voor 2021 t/m 2026 vastgesteld en worden uitbetaald via een integratie-uitkering in het gemeentefonds.

	2021	2022	2023	2024
Ondertussengroep	20.473	13.018	8.174	4.165
Comp. Uitstel Wet	47.730	18.288	8.850	6.863
Uitvoeringskosten		152.472	167.737	167.737
Hoogte Integratie Uitkering	68.203	183.779	184.761	178.765

figuur 1: Hoogte Integratie uitkering gemeentefonds

Dit is op basis van aantallen statushouders. Bij verhoogde taakstelling wordt het budget bijgesteld. Men gaat uit van gemiddeld € 4.100 per asielmigrant en € 2.700 voor overige migranten. Over de verdeling van de middelen die specifiek bestemd zijn voor de ELIP-groep (inburgeraars die hun voor de inburgering bestemde lening vrijwel hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn) worden later dit jaar afspraken gemaakt met gemeenten (voor 2021 tot en met 2026 cumulatief € 9 miljoen). Gemeenten zullen hierover later dit jaar worden geïnformeerd.

Onder programmakosten vallen de directe kosten voor de leerroutes, MAP, PVT en maatschappelijke begeleiding. Daarnaast vallen ook de tolkkosten hieronder. De programmakosten worden middels een specifieke uitkering (SPUK) uitbetaald. Het ministerie is voornemens om vanaf 2025 op een deel van de programmakosten resultaatfinanciering toe te passen.

	Asielmigranten	Gezins- en overige migranten
1. Leerroutes	10.000	-
2. MAP	136	195
3. Maatschappelijke begeleiding	1.944	-
4. PVT	216	216
5. Tolkvoorziening	417	179
Totaal	12.712	589

figuur 2: hoogte SPUK uitkering per inburgeringstraject

Financieel risico voor gemeente

- Uitvoeringskosten en vergoeding vanuit SPUK staan voor meerdere jaren vast.
- De praktijk moet uitwijzen of dit voldoende is om deze taken goed uit te kunnen voeren. Bij de aanbesteding van de leerroutes lijkt het dat de vergoeding die de gemeente van het rijk ontvangt (€10.000) niet voldoende is om een geschikte aanbieder te vinden.
- Het rijk gaat uit van een instroomverdeling tussen de drie leerroutes: 25% onderwijsroute, 60% B1-route en 15% Z-route. Op basis van het huidige percentage statushouders met een ontheffing van de inburgeringsplicht in onze gemeente, ligt de verwachte instroom in de Z-route echter eerder op 35-40%. Doordat de Z-route de meeste begeleiding vraagt, is dit tevens de duurste route.
- De programmakosten worden verdeeld over 3 jaar uitbetaald. De kosten voor leerroutes die door omstandigheden langer dan 3 jaar duren, komen voor rekening van de gemeente. Inburgeraars die niet tijdig aan hun inburgeringsplicht hebben voldaan, tellen niet mee in de voorgenomen prestatiefinanciering.
- De SPUK wordt op basis van prognoses voorgeschooten en wordt achteraf vastgesteld. Wanneer de daadwerkelijke aantallen inburgeraars lager ligt dan de prognose, worden de teveel ontvangen middelen verrekend met de middelen voor het jaar erop. Onderbesteding van het daadwerkelijke budget kan meegenomen worden naar het jaar erop.
- De insteek is om de uitvoering binnen het financiële kader mogelijk te maken. Risico is wel dat er extra druk op besteding vanuit Participatiewet kan komen.

SAMENVATTING UITVOERINGSPROGRAMMA NIEUWE WET INBURGERING

Alle inburgeraars doen snel en volwaardig mee in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk.

WAT WILLEN WE BEREIKEN:

- 1** Inwoners in de bijstand ondersteunen om optimaal mee te doen bij werk en participatie
- 13** We voorkomen opvoed- en opgroei- problemen
- 15** Inclusie en diversiteit bevorderen door inzet op meerdere terreinen

Wat doen we al:

- We voeren de Wet inburgering uit. Dat blijven we doen.
- We werken samen met Vluchtelingenwerk, Stavoor, Bibliotheek Mar en Fean, Friesland College, Barones, Caparis, Buurtsportcoaches e.d.
- We laten de Maatschappelijke begeleiding bij Vluchtelingenwerk.
- We blijven de bijstandsgerechtigden financieel ontzorgen.
- We leggen geen dubbele boetes op bij inburgeraars met een bijstandsuitkering die gelijktijdig niet voldoen aan de Participatiewet en de Wet inburgering.
- We blijven inzetten op participatie tijdens het inburgeringstraject.
- We blijven inburgeren zien als een integrale aanpak waar ook gezondheid, wonen en opvoeden onder valt.

Wat gaan we intensiveren:

- De klantmanagers geven al groepsgewijze ondersteuning aan werkzoekende statushouders, dit gaan zij intensiveren en aan alle inburgeraars aanbieden.
- We gaan meer op resultaten sturen, dit nemen we mee in onze afspraken en aanbesteding.
- We stellen ons actiever op als opdrachtgever leerroutes richting het onderwijs.

Wat gaan we nieuw doen:

- We pakken de regie op het inburgeringstraject voor zowel de statushouders als de migranten.
- We gaan al op het Azc in gesprek met de inburgeraar (pilot)
- We gaan de uitvoering van het Participatieverklaringstraject zelf doen voor zowel de statushouders als de migranten.
- We gaan de taak 'financiële zelfredzaamheid' vormgeven.
- We gaan de voortgang van inburgeraars in de verschillende leerroutes nauwlettend monitoren
- We passen de Afstemmingsverordening participatiewet aan.